

Protiv Ničega

Brico, Luka

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:524609>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-28**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJAZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA LIKOVNU UMJETNOST
DIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

LUKA BRICO

Protiv Ničega

DIPLOMSKI RAD

Vladimir Frelih, izv. prof. Art.

Osijek, 2018.

SADRŽAJ

1 Uvod.....	1
2. Impresionizam.....	2
3. Postimpresionizam.....	3
4. Suprematizam.....	6
5. De Stijl.....	7
6. Dadaizam.....	8
8. Apstraktni ekspresionizam.....	9
9. Postmodernizam.....	10
10. Zaključak.....	11
11. Abstract.....	15
12. Literatura.....	16

1. Uvod

Mnogo ljudi danas pati od depresije i svakidašnji život opterećen im je osjećajima besciljnosti i nihilizma.

Bez ikakve sumnje, postoji mnoštvo razloga koji su svi zajedno doprinijeli ovoj duhovnoj propasti zapadnog čovjeka poput filozofije, politike, raznih društvenih znanosti i životnih okolnosti. No problem s kojim će se ovaj diplomski rad suočiti je moderna umjetnost ili, konkretnije, umjetnost od impresionizma pa nadalje.

Glavni medij kroz koji autor izjašnjava nadolazeće ideje jest narativni video (*Shitshow*) u trajanju od 37 minuta. Pisana verzija ovog diplomskog rada je prilagođena verzija onoga što je rečeno u videu.

2. Impresionizam

Započet otprilike 1860. godine, impresionizam se smatra prvim pravim modernim umjetničkim pokretom. Impresionisti su se pobunili protiv tadašnjih visokih akademskih standarda.

Žudjeli su za umjetničkom slobodom. Prioritet im nije bio strogo definiranje oblika, nego prikazivanje svjetlosti, ambijenta, tog prolaznog trenutka i osjećaja koji ga prate. I zbog toga su im potezi bili brži, na prvi pogled pomalo neuredni, slobodni, skicozni.

No zašto se impresionizam smatra prvim korakom u ovoj modernoj duhovnoj propasti? Što je to toliko loše kod ekspresionističkog poteza? Ništa. Zapravo, slobodan potez kod impresionizma je vrlo interesantan. Čak i netko tko se ne bavi umjetnošću pogledat će neke impresionističke radove i diviti im se. Svakako, ovi radovi imaju neku svoju ljepotu i doza vještine je na njima očita. No postoji drugi problem.

Ovaj opuštenu stil nije se manifestirao samo u potezu, nego i u temi. U vrijeme kada je impresionizam počinjao, umjetnici su se bavili prikazivanjem povijesnih, religijskih i mitoloških tema. Impresionisti su išli kontra toga, nisu više radili radove koji prikazuju ponos, strah, pobjedu, tragediju, veličanstvenost, anarhiju i slično. Ne, napustili su sve ovo kako bi prikazali trenutak. Napustili su priču kako bi prikazali impresiju i emociju.

I tako su povijesne priče i mitovi naroda zamijenjeni trenutkom tada modernog čovjeka.

1.Scena iz videa, poglavlje Impresionizam

3. Postimpresionizam

Postimpresionizam je potom došao do ideje prikazivanja svijeta ne onako kako izgleda, već kroz svoju interpretaciju, svoju subjektivnu viziju. Ovaj se pokret zatim podijelio na dva dijela. Prvi je pokret bio ekspresivniji i eventualno doveo do ekspresionizma. Ekspresionizam je dodatno naglasio individualistički aspekt u umjetnosti i uveo novi standard umjetničke kritike. Radovi se nisu više gledali samou širem društvenom kontekstu; oni su sada postali prozor u umjetnikovu dušu. I u otprilike ovo vrijeme umjetnici su došli do ideje da su oni jedinstveni i da je drugima stalo do njihova mišljenja. Ovaj način razmišljanja dovodi do gotovo radikalnog individualizma, koji je danas doprinio izolaciji i samoći koja stvara mnoge probleme u društvu.

Druga polovica postimpresionizma imala je aglašenu strukturu i geometriju i stoga eventualno vodi u kubizam. Osnova kubizma je rastavljanje realnosti, svođenje realnosti na najjednostavniji geometrijski oblik i onda ponovo sastavljanje nazad. Jedna od ideja koja je vodila umjetnike na ovakvu interpretaciju je odustajanje od perspektive. Mnogi radovi su jednostavno ostali 2D, dok su neki pokušavali prikazati isti oblik iz više perspektiva. I impresionizam ima mnoge radove koji će se prosječnom čovjeku svidjeti na jedan ili drugi način, postimpresionizam također, pa čak i ekspresionizam ima mnoštvo bisera, dok ih kubizam baš i nema.

2. Scena iz videa, poglavlje Postimpresionizam

Sve figure, oblici i pojave u kubizmu rastavljene sudo granice gdje ih čak 100 godina poslije mnogi ljudi smatraju odbojnim. Na neki način ovo je bio jedan od prvih pokreta koji ignorira malog čovjeka i stvara umjetnost za umjetnike. Razlog ovome je što su prijašnji umjetnički pokreti, jednostavno rečeno, spuštali standarde kako bi umjetnik dobio više slobode, dok je kubizam gotovo svjesno i aktivno napadao i rastavljao prijašnje standarde. Upravo zbog ovih stvari kubizam sesmatra prvim apstraktnim pokretom.

4. Suprematizam

Utjecaji kubizma se i dalje osjete i ostaju prisutni u suprematizmu. Taj jepokret također baziran na kretnjama, na osnovnim geometrijskim oblicima i ograničenoj paleti boja. Naziv pokreta prvenstveno se odnosi na superiornost emocija jer to je ono što su suprematisti pokušavali dočarati. Čiste emocije, bez tereta ili simbolike bilo čega realnog.

Odličan primjer ovog pokreta je Kazimir Maljević, koji je naslikao crni četverokut na bijeloj podlozi i time najradikalnije naglasio da je slika zapravo slika.

Znači, umjetnost je u svojim počecima bila namijenjena za narod, za druge ljude. Nakon toga dolazimo do umjetnosti za umjetnike i za one koje su umjetnost proučavali. I sad smo došli do te točke da slika ne treba ni umjetnike ni one koji ju proučavaju. Isto tako, Kazimir Maljević je otkrio da mu ne treba hrpetina raznih elemenata kako bi postigao harmoniju i kvalitetnu kompoziciju. Drugim riječima, ako imaš manje posla, brže ćeš biti gotov.

S crnim kvadratom na bijeloj podlozi čovjek bi mogao pomisliti kako je ovo zaista kraj umjetnosti. Teško je biti radikalniji od ove jednostavne i jake kompozicije, međutim, ovaj pokret ima još jedan sličan rad. Bijela podloga s bijelim kvadratom gdje taj kvadrat više nije centriran, nego gurnut u kut i nakošen. I sam suprematizam je ovdje stigao do svog kraja, sa savršeno dinamičnom i savršeno stabilnom kompozicijom.

Međutim, kroz ostatak ovog poglavlja u videu je istražena nova krajnost koju suprematizam nije dotaknuo. U videu se uz pripovijedanje autora stvara nova digitalna slika: bijeli kvadrat na bijeloj podlozi koja je ukoso.

3. Scena iz videa, poglavlje Suprematizam

5. De Stijl

De Stijl je tragično interesantan, kao i zadnjih 100 godina umjetnosti. On je pokušao pronaći zajednički duhovni jezik cijeloga svijeta. Kako je to pokušao napraviti? Je li dizajnirao nekakav ogroman, grandiozan hram koji u sebi kombinira arhitekturu, identitet, mitologiju i priču svih značajnih naroda ovoga svijeta? Ne.

De Stijl je pokušao taj duhovni jezik svesti na minimum i pronaći najniži globalni standard. Što je najniži zajednički standard? Vidjet ćemo na primjeru alkohola. Zašto ljudi piju? Ima više razloga, a jedan od njih je sigurno društveno prihvaćanje. Kako alkohol spaja ljude? Možemo zamisliti grupu ljudi širokog spektra inteligencije –od mentalno zaostalih do genija i sve između. I kako će oni međusobno razgovarati? Kako će genij razgovarati s budalom i iskreno uživati u toj konverzaciji? Pit će dok mu budala ne postane interesantna, dok ne padne na njegovu razinu. Ukratko, alkohol pomaže ljudima da svi dođu do najnižeg zajedničkog standarda i onda se mogu napokon družiti.

De Stijl je to pokušao napraviti na globalnoj skali, i zato je spao na šarene kvadrate, nešto što bi čak i bebi bilo interesantno, i nešto što nikog neće zapravo uvrijediti. Znači, De Stijl je imao savršenu priliku pozabaviti se pričama svih prošlih naroda, i umjesto toga nam je dao šarene kvadrate. Campbellov arhetip heroja je ujedinio mnoge priče raznih naroda, na taj način da je našao jedinstvenu formulu za svu tu silnu mitologiju koja je preživjela test vremena. Takve stvari su u duhu onoga što je trebao biti doprinos De Stijla, a ne kvadrati.

4. Scena iz videa, poglavlje De Stijl

6. Dadaizam

Nakon Prvog svjetskog rata dogodio se raspad sistema. I svaki raspad sistema je savršena prilika za novi sistem, novi red, koji će učiti na greškama svojih predaka. Moj osobni problem s dadaizmom je što kroz svoj besciljni humor slavi odustajanje. Dadaizam je kao žrtva neke traume koja ne može prijeći preko vlastite prošlosti te zapije u njoj. I dok se ostatak svijeta razvija i ide naprijed, ta žrtva zaostaje u vremenu, u najgorem dijelu svog života.

5. Scena iz videa, poglavlje Dadaizam

7. Apstraktni ekspresionizam

Cilj apstraktnog ekspresionizma bio je prikazati emociju i kretnju, ali čovjek sveden na sirovu emociju i kretnju nije daleko od životinje. Ako je apstraktni ekspresionizam vrhunac nečije ekspresije i izražavanja, onda je to problem, simptom nestabilnosti. I tu zapravo nastaju mnogi problemi s ovim radovima. Izgubili su eleganciju, vještinu, povijest, priču, mitologiju ne samo kako bi spali na jednostavnog čovjeka, nego kako bi spali na ono sirovo i životinjsko u samom centru čovjeka. Naglasili su sve ono što su drugi izbjegavali u pokušaju da izgrade civilizaciju.

Postoje mnoge teorije kako i zašto se ovaj stil probio. Jedna od njih je zato što je apolitičan. Ali, naravno, ovo je netočno. Ljudi koji su „dozvolili“ da se ovi radovi izlažu možda susmatrali da su ovi radovi apolitični, bez poruke. Međutim, ovi radovi itekako imaju poruku. Ta poruka je napuštanje pravila u potrazi za slobodom, u aktivnoj potrazi za impulsom i izazivanjem impulsa. O slobodi bi se svakako dalo raspravljati, ona je siva, ni dobra, ni loša. No impulzivnost je smjer u kojem se ni civilizacija ni individualac ne bi trebali kretati.

6. Scena iz videa, poglavlje Apstraktni ekspresionizam

8. Postmodernizam

Na kraju stižemo do postmodernizma, pokreta koji je teško definirati, ali najjednostavnija definicija je postavljanje pitanja. Kako, zašto i ne možemo li to drukčije napraviti, zašto bi se netko držao ovog sistema? No zašto je postmodernizam problem? Zar ne trebamo uvijek postavljati pitanja i kritički analizirati sve oko sebe? Ipak, ako želimo napredovati, moramo nešto izgubiti. Ako novi sistem dođe i pusti svoje korijenje, stari mora izumrijeti. Sve je ovo točno, ali problem kod postmodernizma je što je on rupa bez kraja. U samom njegovu centru je konstantna sumnja, sarkazam i ironija. Ultimativno, ovo nije ljudski. Svakom je do nečeg stalo, i svatko nešto želi. I ok je preispitivati vlastite želje, ali u jednom trenutku u svom životu svatko mora donijeti neke čvrste odluke, držati se njih i gurati naprijed. U tom trenutku, postmodernizam postaje problem. Ukratko, postmodernizam je odlična filozofija, ali ne u velikim dozama. On je alat koji privremeno koristimo, ali eventualno moramo negdje sletjeti ako želimo živjeti život koji ima bilo kakvu svrhu.

Postmodernizam je parazitska filozofija, koja uvijek ima nešto na što se mora nakačiti i početi to uništavati bez ikakvog specifičnog razloga. I jednom kada sruši ideologiju na koju se nakačio, ne ostaje ništa kao alternativa, tako da je samo pitanje vremena kada će početi jesti sam sebe.

Još jedan od mnogih problema koji dolaze s ovim pokretom je agresivna subjektivnost, ta ideja da ništa ustvari nije objektivno i da svatko doživljava svijet drukčije. Opet, djelomično istina, svatko je drukčiji i malo drukčije doživljava svijet. Standardi ljepote, ukus u hrani, glazbi, umjetnosti isl. variraju od osobe do osobe. No, agresivna subjektivnost nas jedino može dovesti do niza nesporazuma i nemogućnosti komunikacije s drugima.

7. Scena iz videa, poglavlje Postmodernizam

9. Zaključak

Kroz zadnjih 150 godina, umjetnost je izgubila prezentaciju, površinu i prvenstveno priču, ili narativ.

No zašto su priče važne? Jednostavno rečeno, ljudi vole priče. Razmislite malo bolje zašto su religije toliko uspješne i posvudaprisutne. Djelomično zbog društvene strukture koju nude, ali prvenstveno zbog priča koje su poučne. Ljudi uglavnom ne vole sirove statistike, prosjeke, podatke isl., ljudi vole dobru priču. I kroz priče, na žalost ili na sreću, najbolje uče. I umjetnost ima neku opsesiju slanjem poruke, ali je napustila tu neupitnu moć priča kako bi došla do eksperimentiranja i nekakvog mističnog elitizma s isprepletenim skrivenim porukama.

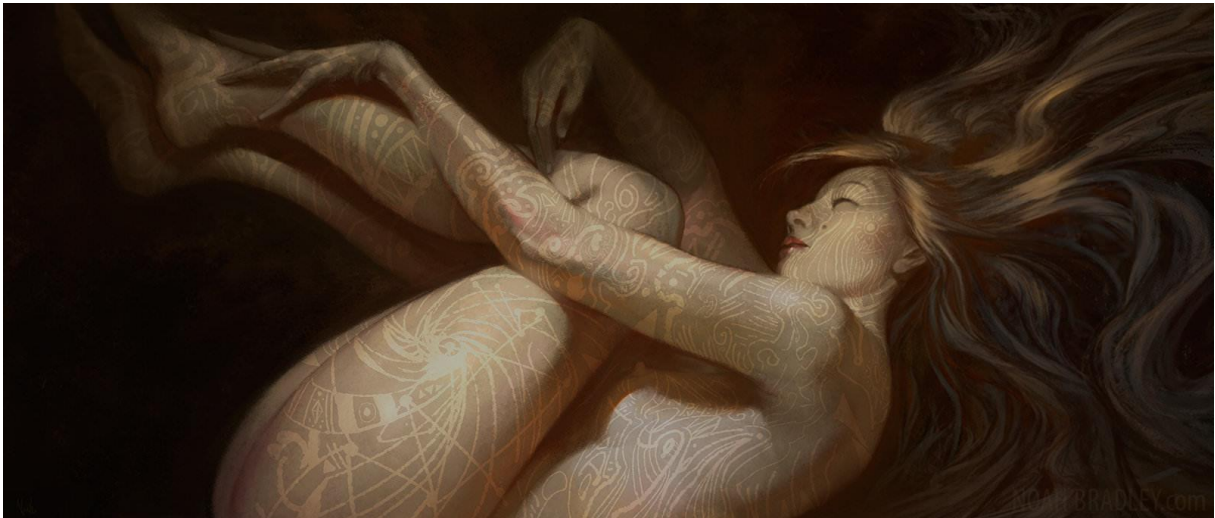
Priča je ta koja najbolje šalje poruku, na primjer, pretpostavimo da želite promovirati ženska prava. Imate više izbora: možete izaći van i napraviti protest, biti glasni i naporni. Ili, možete snimiti film poput *Tomb Raider*, gdje je sasvim normalna stvar da žena ubije ili na neki način onesposobi grupu elitnih vojnika. Ovakve stvari (*Tomb Raider*) na interesantan način šalju ljudima poruku o ženskoj moći i ženskoj sposobnosti.

Pretpostavimo da želite promovirati *gay* prava, opet, možete imati javni protest, neki čudan performans, ili možete snimiti seriju u kojoj dva simpatična *gay* muškarca zajedno i brižno odgajaju dijete (serija *Modern Family*). Obojica su mirna, pristojna, odlična u razgovoru, imaju odličan smisao za humor te se općenito mogu smatrati „idealnim susjedima“.

Bitno je prikazati čovjeka ili grupu ljudi koji se ponašaju na način koji tebi odgovara. Prikaži svijet onakvim kakav treba biti. Međutim, umjetnik je izgubio volju potruditi se oko običnog čovjeka i zapravo ga je u procesu počeo gledati s visoka i odbijati. Umjesto da umjetnik privuče druge, da ih zabavi i pouči, umjetnik očekuje da će se svi oko njega truditi da ga što bolje prouče i shvate. No zašto umjetnici to rade? Žele biti drukčiji od ostalih. Žele napraviti nešto što je novo i originalno. Ali, hajdemo biti postmodernisti nakratko zato što meni to sad odgovara. Što to znači biti nov i originalan? Ovaj rad je nov i originalan (Prilog 8.) i lako je argumentirati da postoji već mnoštvo drugih takvih radova (Prilog 9.).

8. Luka Brico, Goddess awaken, digitalna 2D slika

9. Noah Bradley, Dream of me on lonely nights, digitalna 2D slika

No, u pokušaju da se argumentira ta očito pristrana izjava, oba rada će se generalizirati, zajedno s mnoštvom drugih radova. Što nekome daje pravo da tako generalizira oba rada i time oduzme njihovu potencijalnu vrijednost? Svaki rad koji nije direktna kopija drugog rada, je nov i originalan. Pa čak i kopija rada, koliko god bila slična originalu, sigurno će imati neke izmjene, nešto drukčije. Profesionalni fotograf će tvrditi da je nemoguće istu stvar fotografirati više puta. Koliko god da su fotografu mirne ruke ili imaju skup stativ, svaka fotografija je drukčija i jedinstvena. Isto to vrijedi i za svaki rad. Svi radovi se razvijaju i odskaču od prijašnjih radova na jedan ili drugi način, originalnost je u potpunosti subjektivan koncept. Originalnost, sama radi sebe, nije dobra ideja. Ako umjetnik stvarno i iskreno želi poslati poruku, on mora proučiti aktualnu vizualnu kulturu i jednostavno ju preuzeti i mijenjati na način koji će ostati interesantan drugima. No, zašto bi umjetnik to radio? Ukratko, to je možda jedini nenasilan način da promijeniš svijet oko sebe. Ljudi nisu u potpunosti racionalna bića. Postoji mnoštvo vanjskih i unutarnjih nerazumnih sila koje će mijenjati tvoj način razmišljanja. Rijetko tko će se potruditi proučiti svijet, filozofiju, biologiju i povijest, prikupiti sve najvažnije podatke i na temelju toga izvući najbolji način života. Većina ljudi će samo vjerovati u ono što im zvuči najbolje, bilo to religiozno ili nereligiozno, nitko nije imun na slijepu vjeru.

Čak i filozof, s pažljivo promišljenim stavovima koji drži javne govore, ubrzo će shvatiti da nikog nije briga. Ideje rijetko kada mijenjaju tuđa mišljenja. I, naravno, kroz povijest su se pojavile mnoge revolucije, predvođene idejom, ali ti ljudi se nisu pobunili zbog ideje, nego prvenstveno zbog gladi i nepodnošljivih životnih standarda.

10. Scena iz videa, poglavlje Zaključak

I upravo tu dolaze umjetnici u igru. Umjetnici su ti koji suptilno, kroz priču, mogu utjecati na tuđe perspektive. Postaviti novu realnost.

Umjetnost je nenasilan alat za oblikovanje društva. Veoma je spor, ali isto tako veoma efikasan. I baš zato, umjetnost nije beskrajno bijelo platno; otvoreno svačijoj intervenciji i interpretaciji. Umjetnost je odgovornost.

I mi kao umjetnici trebamo dobro razmisliti o društvu u kojem želimo živjeti. Kako će to društvo izgledati, koji će mu biti prioriteti, kako će se ponašati. I kakvo je to društvo uopće u odnosu na kritični um povijesti, koje će pogreške ponoviti, i kako ih ovaj put izbjeći ili minimalizirati?

Jednom kada se ova odluka donese, moramo pažljivo proučiti društvo u kojem se nalazimo, i kako ga najbolje, polako, pretvoriti u društvo koje nas zanima i koje mi smatramo najboljim za dugoročni razvoj.

S jedne strane, ovaj video je osobna propaganda originalnog autora. S druge strane, glavna ideja ovog videa bila jeporučiti drugim umjetnicima kako izvući najviše iz njihove umjetnosti i ideologije.

10. Abstract

Propast moderne umjetnosti počela je s impresionizmom, te od tad polagano spušta standarde i gubi značenje i jasnu funkciju u društvu. Ovaj diplomski rad proučava ovu polaganu propast te eventualno postavlja novi princip s kojim se umjetnost može oporaviti.

Prethodno navedeni princip glasi: **“Umjetnost je nenasilan alat za oblikovanje društva. Veoma je spor, ali isto tako veoma efikasan. I baš zato, umjetnost nije jedno beskrajno bijelo platno; otvoreno svačijoj intervenciji i interpretaciji. Umjetnost je odgovornost.”**

11. Literatura

1. Janson, Anthony; Janson, H. W. 2005.*Povijest umjetnosti*.Dopunjeno izdanje. STANEK d.o.o. Varaždin.
2. The Art Story. https://www.theartstory.org/section_movements.htm